EPG

Viitorul Guvern și provocările sectorului energetic: investiții, reforme și realism

Alexandru Ciocan

Op-Ed, octombrie 2026

România traversează de peste cinci luni o criză guvernamentală, care se suprapune provocărilor persistente din sectorul energetic, în special cele legate de prețurile ridicate ale energiei, competitivitatea industriei și necesitatea accelerării investițiilor. În acest context, formarea unui nou Guvern este esențială pentru depășirea incertitudinii politice și reluarea unui proces decizional cu exercitarea deplină a atribuțiilor executive. Astfel, cabinetul de miniștri propus de premierul desemnat, Luca Niculescu, pare să beneficieze de sprijinul parlamentar necesar pentru învestire, rămânând însă îngrijorările privind stabilitatea și capacitatea de a implementa reformele necesare.

Așadar, am analizat capitolul Energie din programul de guvernare, care propune o serie de obiective pentru dezvoltarea sectorului energetic, de la creșterea capacităților de producție și stocare până la modernizarea rețelelor și protecția consumatorilor. Analiza se concentrează asupra realismului obiectivelor asumate, delimitării responsabilităților instituționale și măsurilor care pot fi implementate efectiv în următoarele 24 de luni.

În ansamblu, programul stabilește direcții de dezvoltare relevante pentru sectorul energetic și propune reforme necesare, însă unele dintre măsurile incluse au un orizont de implementare care depășește cu mult durata actualului mandat. Deși multe măsuri au termene asumate, lipsesc o prioritizare clară a acestora și, în multe cazuri, desemnarea responsabililor și a indicatorilor privind evaluarea progresului în perioada următoare.

Având în vedere durata limitată a mandatului, accentul ar trebui pus pe accelerarea proiectelor mature, eliminarea blocajelor administrative și implementarea reformelor deja asumate. Astfel, principala provocare pentru viitorul Guvern nu este lipsa proiectelor sau a strategiilor, ci capacitatea de a transforma angajamentele existente în rezultate concrete pe durata mandatului și, în paralel, de a gestiona criza actuală a prețurilor ridicate la energie și combustibili. Programul răspunde parțial acestei provocări prin criterii publice de activare și dezactivare a intervențiilor pe piața carburanților, contracte pe termen lung pentru industrie și sprijin țintit pentru consumatorii vulnerabili. Evoluția prețurilor rămâne însă influențată în mare măsură de factori externi, iar eficiența acestor măsuri va depinde de rapiditatea implementării și de capacitatea de a evita intervenții care distorsionează piața.

Investiții, responsabilități și realismul calendarului de implementare

Un prim aspect privește țintele cantitative asumate pentru dezvoltarea noilor capacități de producție și stocare. Programul include numeroase obiective în acest sens, însă o parte semnificativă dintre proiectele menționate se află deja în diferite etape de dezvoltare, fiind inițiate anterior actualului mandat. Realizarea acestora depinde în principal de deciziile investiționale ale companiilor și de progresul proiectelor, nu de intervenția directă a Guvernului. Prin urmare, ar fi utilă o distincție mai clară între capacitățile care urmează să fie puse în funcțiune în perioada mandatului și contribuția efectivă a Guvernului la realizarea acestora.

Un al doilea aspect privește responsabilitățile instituționale și mecanismele de implementare a măsurilor propuse. O parte importantă dintre obiectivele programului depinde de acțiunea coordonată a mai multor instituții, inclusiv ANRE, ministere, autorități locale și operatori economici. De exemplu, reducerea duratei de racordare și modificarea mecanismelor de alocare a capacității țin în principal de competențele ANRE și ale operatorilor de rețea, unele dintre aceste reforme fiind deja inițiate. În mod similar, dezvoltarea rețelelor de transport și a interconectărilor este realizată de Transelectrica și Transgaz, în baza unor planuri multi-anuale de investiții, unele proiecte fiind incluse și pe listele europene PCI/PMI. În acest context, programul ar fi trebuit să evidențieze mai clar modul în care Guvernul intenționează să coordoneze instituțiile implicate, să accelereze procedurile de autorizare și să faciliteze finanțarea investițiilor. Având în vedere durata limitată a mandatului, rezultatele ar trebui evaluate în raport cu progresele concrete realizate în implementarea acestor proiecte, nu exclusiv prin atingerea unor obiective care depind de calendare investiționale multianuale.

Un al treilea aspect privește realismul calendarului de implementare a proiectelor prezentate. Programul include proiecte de stocare prin pompaj, precum Tarnița-Lăpuștești, Frasin și Bicaz, al căror orizont de implementare depășește cu mult durata actualului mandat. Chiar și într-un scenariu optimist, contribuția Guvernului s-ar putea limita la avansarea etapelor pregătitoare și, eventual, la demararea lucrărilor pentru unele dintre aceste proiecte, în condițiile în care anumite studii tehnice și proceduri premergătoare investițiilor nu sunt încă finalizate. În același timp, proiecte precum retehnologizarea Unității 1 de la Cernavodă sau punerea în funcțiune a parcurilor fotovoltaice ale Complexului Energetic Oltenia sunt deja în curs de dezvoltare, responsabilitatea implementării revenind în principal companiilor. Rolul Guvernului este, în aceste cazuri, mai degrabă acela de a asigura condițiile necesare derulării investițiilor și de a elimina eventualele blocaje administrative sau de reglementare.

Reforme, priorități și provocări de implementare

În ceea ce privește protecția consumatorilor și eficiența energetică, programul include inițiative cu potențial impact, însă unele dintre acestea se suprapun sau reprezintă continuarea unor reforme deja asumate, precum dezvoltarea mecanismelor de sprijin țintit pentru consumatorii vulnerabili și operaționalizarea ghișeelor de eficiență energetică. O neclaritate privește Planul Social pentru Climă, prezentat drept prioritate, în condițiile în care România a susținut amânarea implementării ETS2. Este necesară clarificarea modului în care Guvernul intenționează să coreleze calendarul ETS2 cu pregătirea și finanțarea măsurilor din

Planul Social pentru Climă, având în vedere legătura dintre cele două instrumente. În cazul termoficării, accentul este pus preponderent pe finanțarea investițiilor, fără o abordare suficient de clară a reformelor economice și instituționale necesare pentru asigurarea sustenabilității sistemelor.

În contextul guvernanței sectorului și al accelerării investițiilor, programul propune măsuri utile, dar care ar necesita o prioritizare mai riguroasă. Elaborarea unui Pact Energetic Național reprezintă o inițiativă binevenită, care ar putea contribui la asigurarea continuității politicilor energetice, indiferent de schimbările guvernamentale. Totuși, acesta ar trebui corelat cu documentele strategice existente, în special cu Strategia Energetică a României, PNIESC și Strategia pe termen lung a României pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră – România Neutră în 2050, pentru a evita suprapunerea obiectivelor și introducerea unor angajamente divergente.

EPG este un think-tank independent, non-profit, dedicat politicilor energetice și climatice din România și Uniunea Europeană. Înființat în 2014, EPG funcționează ca un institut de cercetare în domeniul politicilor publice, fiind finanțat în principal prin granturi competitive, organizații filantropice și, într-o măsură limitată, proiecte din sectorul privat. EPG urmărește să promoveze un dialog fundamentat pe dovezi privind echilibrul dintre decarbonizare, competitivitate economică și echitate socială, implicând factori de decizie, industrie și publicul larg.

Scanează pentru mai multe publicații